

Lietuvius

Nr. 23

1949. X. 8.

The Lithuanian, Semi-Weekly Newspaper. Authorized by EUCOM/HQ Civil Affairs Division. Authorization No. UNDP 203. Publisher: Al. Laikunas, (13b) Memmingen, Postfach 2. Circulation: 9,900. Printer: Dietrich & Schuster, Memmingen, Schranenplatz 6. **Arsak, redaktorius-leidėjas Al. Laikunas, vyr. redaktorius V. Meškauskas, redaktorius J. P. Palukaitis. Redakcijos ir Administracijos adresas: (13b) Memmingen, Postfach 2. Tel. 2677.** Laikraštis eina dukart savaitėje. Paskiro Nr. kaina 0,40 DM. Prenumeratos kaina Vokietijoje 3,- DM, užsakant užsieniu 4,- DM mėnesiui.

Prancūzija be vyriausybės

NESUSITARATA ATLYGINIMO IR KAINŲ KLAUSIMAIS

Paryžius (dpa). Prancūzijos min. pirm. Queuille iškėlė atsistatydinimo pareiškimą. Jam nepasisekė suderinti atskirų kabinetu narių nuomonių atlyginimų ir kainų politikos klausimais. Po pasikabėjimo su prezidentu Auriol, jis paskelbė, kad Prancūzijos seimas šeštadienį susirinksias posėdyje. Anksčiau parlamento posėdis buvo numatytas tik spalio 18 d.

Dar šios savaitės pradžioje atrodė, kad Prancūzijos vyriausybės krizė laikinai nutumta iki parlamento atostogų pabaigos, t. y. spalio 18 d. Prezidentas Auriolis buvo prikalbėjęs finansų ministrą Petsche, kuris, atsivėlędamas į būtinumą didinti eksportą,

prieštaravo bet kokiam atlyginimų pakeitimui, ir darbo ministrą Mayerį, kuris pritarė profesinių sąjungų reikalavimams, pasiduoti min. pirm. Queuille sprendimui. Šis sprendimas, prancūzų tautai turėjo būti per radiją paskelbtas trečiadienio vakare.

Tačiau antradienio vakare ministras Mayeris premjerui pranešė, kad jis su Queuille sprendimu nesutiksias. Ministras Mayeris remia socialistų partija, todėl šiuo Mayerio pareiškimu vyriausybė praktiškai nustojo egzistavusi. Trečiadienį vakare, po įvairių pasitarimų su radikalais, Queuille pasakė, kad jis atsistatydinas.

Dėl priežasčių, kurios socialistus paskatino radikalsocialistų, Queuille po 13 mėnesių darbo išstumi iš pozicijų, Paryžiaus politiniuose sluogsynuose sklinda įvairiausi spėjimai. Tačiau greičiausiai tai įvyko dėlto, kad socialistai iš savo pusės pajuto stiprų profesinių sąjungų spaudimą.

Prancūzijos prezidentas Auriolis min. pirm-ko Queuille atsistatydinimą priėmė ir pradėjo pasitarimus su politikais naujam kabinetui sudaryti. Kalbama, kad naująjį kabinetą sudaryti greičiausiai busi pavesta pačiam Queuille arba užs. reik. ministru Schumanui. Taip pat minimos Meyero ir ligšiolinio vidaus reik. min. Moch kandidatūros.

Pekingas bando suarti su Washingtonu

Washingtonas (USIS). Kinijos komunistinis režimas, JAV užs. reik. ministerijos pranešimu, nori užmegsti diplomatinius santykius su Jungtiniomis Valstybėmis. Tačiau ministerijos informatorių užtikrino, kad JAV vyriausybė, nepasitarusi su kongresu, savo laikyseną nepakeis ir tuo tarpe pripažins tik tautinę Kiniją.

Užs. reik. ministerijos spaudos referentas Loncolnas White spaudos atstovams paskelbė šio komunistų žingsnio smulkmenas. JAV generaliniam konsuliui Pekinge, Edmundui Clubbui, įteiktas „Kinijos liaudies respublikos“ min. pirm. ir užs. reik. min. Cuenlai ranka rašytas popieris, kuriame iš „Mr. Clubb“, neurodant jį oficialaus titulu, reikalaujama, kad JAV pripažinti „Kinijos liaudies respubliką“. „JAV-bėms nėra jokio pagrindo skubėti ir šiuo reikalu pradėti kokius nors žygius“, pastebėjo White ta proga. Clubbas buvęs pareikalautas į tą laišką atsakyti, tačiau jis nemanąs tai daryti.

Vienas korespondentas paklausė White, ar tokios formos kreipimasis iš oficialių asmenų nesą įžeidimas. White atsakė, kad, jo supratimu, esas. Į klausimą, ar vyriausybė tą laišką tirs, White atsakė, kad jis jį skaitės.

Raudonąją Kiniją jau pripažino visos (išskyrus Albaniją) sovietų satelinės valstybės, net Jugoslavija ir S. Korėja. UP žinioms, tarp Sov. S-gos ir raudonosios Kinijos jau esą užmegsti diplomatiniai santykiai: sovietų pasiuntiniu Pekingą paskirtas N. Rošininas, o kinų Maskvoje — Vangčisiananas.

* Teksase (JAV) šiomis dienomis siautusi audra padarė 8 mil. dol. nuostolių.

IRO nori apsaugoti liekančiųjų teises

Zeneva (UP). Tarptautinės Pabėgėlių Organizacijos (IRO) generalinis sekretorius J. Donaldas Kingsley dabar paskelbtame pranešime pasisako už tai, kad IRO su Vak. Vokietijos federacine respublika pasirašytų sutartį, saugančią Vakarų Vokietijoje po 1950 m. birželio 30 d. liekančių DP teises.

Jei tokia sutartis nebūtų pasirašyta, sakoma pranešime, Vokietijoje liekančių DP būklė būtų „labai nesaugi“. Jau dabar žemesniosios vokiečių įstaigos DP nustumia, o vėliau vokiečių administracija „neišvengiamai“ pirmą rūpintusi 10 mil. vokiečių pabėgėlių iš Rytų. Pranešime skelbiama, kad Vakarų Vokietijoje liko 188.000 pabėgėlių, kurie dėl sveikatos ar kitų priežasčių neprilimami į kitus kraštus. Jų tarpe liko apie 20.000 intelektualų, nes visi kraštai ieško tik amatinių.

Jei Vakarų Vokietijos įstaigos būtų priverstos tokią sutartį pasirašyti, toliau sakoma pranešime, vokiečiai jį laikytų „diktatu“ Vienintelė išeitis: kad Vokietijos vyriausybė tokią sutartį pasirašytų laisva valia.

DP komisija naujas garantijas tebepriima

(Iš IRO spaudos konferencijos)

Visose DP tautybėse labai plačiai pasiskleidę gandai, kad šiuo metu DP Komisija Washingtone laikinai sustabdžiusi naujų garantijų priėmimą, iki busi apskaičiuota, kiek DP pagal dabartinį įstatymą įsileista ir kiek dar esą galima įsileisti. Pasirodo, tai netiesa. Jeigu taip būtų, kaip teigia iš kažkur atėję gandai (iš „patariamųjų skryningo“ komisijų narių, — Red.), IRO būtų pirmiausia painformuota. Dabar IRO vyr. vadovybė tokių žinių neturi. Priešingai, iš neseniai Europoje viešėjusio DP komisijos pirm-ko Mr. Ugo Caruso patirta, jog šiuo metu naujos garantijos ne tik priminėjamos, bet ir skatinamos ruošti. Ligšiolie (baigiant rugpjūčio 31 d.) JAV atvykę viso 93.096 DP, iš jų pagal DP bilį tik 65.858. Skaičiuojama, kad šį mėnesį busi galima pasveikinti 100.000-tąjį DP, imigrantą į JAV. Taigi, dar liktų apie pusę kontingento įsileisti, bet toji aplinkybė negali būti pa-

grindu neįsinaudoti kitų emigracinių galimų, nes šiuo metu vien amerikiečių zonoje, kaip matėme, yra daugiau DP, nei JAV gali šio įstatymo rėmuose įsileisti. Pe, jos, dar yra ir kitos zonos bei kiti kraštai.

Susirenka IRO Generalinė Taryba
Šio mėnesio 11 d. Zenevoje susirenka IRO Generalinė Taryba. Tai bus šiemet paskutinis jos suvažiavimas. Smulkmenų apie darbotvarkę neturima, tačiau esą pranešta, kad busi sprendžiami DP labai aktualūs klausimai. Apie konferencijos eigą ir nutarimus DP bus skubiai informuojami.

Konferencija baigiant, prisiminta dar „individuali emigracija į Prancūziją, P. Ameriką, Skandinaviją. Cia IRO tarpininkauja ir padeda, kiek tie kraštai įsileidžia. Individualiai specialistų emigracija (išskyrus medicinos personalą) Müncheno aerijoje yra paskirtas specialus tarnautojas — Mr. Ballogh (München-Pasing, IRO Headquarters) Suinteresuoti turėtų kreiptis į jį.

Paskutinė valanda

* JAV iškėlė griežtą notą Sovietų Sąjungai dėl Amerikos piliečių areštų. Notoje nurodoma, kad 2 amerikiečiai studentai, kurie per neapsižiūrėjimą pateko į sovietinį sektorių buvo 8 savaites išlaikyti arešte. Toliau nurodomas nežmoniškas sovietų elgesys su sulaukiusių amerikiečių kareiviu (žūr. LIETUVIO 18 nr.), kuris buvo 10 mėnesių kalintas ir kankintas. Notoje reikalaujama prarasti oficialią kvotą ir kaltinikus naubauti.

* Vakarų valstybės tiri Berlyno vakarinių sektorių įtraukimo į Vak. Vokietijos federaciją klausimą. JAV pasisakė prieš Berlyno skaldymą. Prancūzijos nusistatymas dar nėra žinomas.

* Kanada, JAV ir D. Britanija iš principo susitarė keistis informacijomis, liečiančiomis atominių ginklų gamyba. Galutinis JAV sprendimas priklausys nuo kongreso.

* Sovietų atstovai Jungt. Tautos pareikalavo, kad JT Indonezijos komisija būtų paleista, nes ji tik „renkanti žinias amerikiečių žvalgybai“.

* „Keturių didžiųjų“ užs. reik. ministrai vakar buvo susirinkę neoficialiam pasitarimui Austrijos valstybės sutarties reikalui. Apie pasitarimo rezultatus žinių nėra.

* Graikijos vyriausybė paskelbė potvarkį, kurio visi ligšioliniai mirties bausmės sprendimai perduodami apeliaciniam rūmams persvarstyti.

Trumanas pasirašė ginklų pagalbos įstatymą

Washingtonas (AP). Ketvirtadienį prez. Trumanas pasirašė ginklų pagalbos užsieniui įstatymą 1.314 mil. dol. sumai. Ginklų pagalba yra skirta 14 valstybėms.

Įstatymo pasirašymo proga Trumanas pareiškė, kad po atominės eksplozijos paskelbimo rusų pasiūlymai atominės energijos kontrolės klausimu greičiausiai busi priimtinesni negu anksčiau.

Sveicarų „Die Tat“ specialus korespondentas praneša:

Siek tiek aprimus pirmajam susijaudinimui po sensacingo atominio biuletenio, pradeda atrodyti, kad ši žinia Washingtonui atnešė panašiu rezultatu, kaip ir praėjusiais metais aliarimo signalai iš Čekoslovakijos ir Berlyno. Netikėtai greitas ginklų pagalbos įstatymo priėmimas abiejose kongreso rūmuose aiškiai rodo, iš kur vėjas pučia.

Tuoj po Trumano pareiškimo pasigrūdė balsai apie rimtą kompromisą reikalingumą tarptautinei atominei kontrolei sureguliuoti, netrukus beveik visai nutilo, o „realistai“, kurie geriausiai atsakymu į Rusijos atominę bombą laiko JAV ginklavimosi pastangų padidimą, ne tikat kaskart garsiau apie tai kalba, bet ir praktišką programą ruošia.

Visiems žinoma, kad „Pentagono“ — mižiniškos karo ministerijos — kariniai specialistai rusų atominės bombos nelaukę prieš 1952 metus. Iki to laiko Amerika tikėjosi pradėti gaminti serijomis naujausiosios sprausminius bombonešius B-52, reorganizuoti JAV kariuomenę, padidinant sunkiai ginkluotų desantininkų skaičių, baigti organizuoti „arktinę armiją“, baigti komplektuoti aviacijos bazių tinklą ir stabilizuoti Vakarų Europos gynybą. Washingtone dabar manoma, kad šie 1952 m. tikslai busi realizuoti dar 1950 arba 1951 metais.

Svarbiausiais uždaviniais JAV generalinis štabas numato:

1. Sukomplektuoti radaro sistemą, taip vadinamą „nematomąją sieną“, Vakarų Europoje, aplink visą Amerikos kontinentą, o ypač aplink JAV pramonės sritys. Kongresas jau prieš ketetą mėnesių šiam re-

ikalui paskyrė specialius kreditus, tačiau, kaip numatoma, dar prieš šios sesijos pabaigą busi paskirti papildomi kreditai.

2. Tuoj pat padidinti defenzivos tikslams reikalingų lengvų kovos lėktuvų skaičių. Greitosios mašinos su trumpu veiklos radiusu pastaraisiais ketveriais metais buvo lyg ir užmirštos sunkiųjų bombonešių sąskaitai. Iš pagal ginklų pagalbos įstatymą paskirtosios sumos mažiausia pusė bus sunaudota Atlanto pakto partnerių aprūpinimui greitaisiais naikintuvais.

3. Naujokų ėmimo programos paskubinimas ir praplėtimas.

Naujasis kareivių aigų įstatymas, priimtas tuoj po atominio biuletenio (tai pirmasis kareivių aigų padidinimas per pastaruosius 20 metų), atrodo, smarkiai papildys kariuomenės kadrus.

4. Papildomų kreditų suteikimas valdžios administracijai atominei pramonei. Spėjimai apie sumą, kurios Baltieji Rūmai iš kongreso pareikalavė, svyruoja tarp 70 mil. ir 500 mil. dol.

Tačiau naujajai situacijai priderinta ginklavimosi programa kongresui greičiausiai nebus iškelta prieš ateinančių metų sesiją. Washingtono tikima, kad Baltieji Rūmai kitais metais sumas ginklavimosi reikalams padidins iki 23 milijardų dolerių (dar 9 milijardais dol.). Ši suma praeitais metais Trumano patarėjų buvo laikoma perdidele našta mokėsių mokėtojas, tačiau labai abejotina, ar Trumanas dar kartą jų išpėjimų klausys.

Gynybos komisija posėdžiauja

Washingtonas (UP). Siaurės Atlanto pakto valstybių gynybos komisija trečiadienį susirinko pirmojo posėdyje. Sioje trijų dienų konferencijoje, JAV gynybos ministeriui Johnsonui pirmininkaujant, signatarinių valstybių gynybos ministrai nustatė Atlanto bendruomenės karinių organizacijų gaires.

Konferencijoje svarstomi šie punktai: 1. Papildomojo karinio komiteto steigimas. Šiam komitetui priklausytų visų valstybių gen. štabų viršininkai. Jiems būtų pavesta detaliai užsiimti bendrojo gynybos komiteto paruošus planus. 2. „Nuolatinio komiteto“, kuris susidėtų iš trijų JAV, D. Britanijos ir Prancūzijos aukštųjų karininkų, skyrimas. 3. Pasiruošimai regionalinio planavimo grupėms steigti.

Oficialiems pasitarimams pasibaigus, Atlanto pakto valstybių gynybos ministrai apžiūrės JAV svarbiausius karinius įrengimus. Gynybos ministeris Johnstones planuoja savo svečiams be kita ko parodyti Wrighto-Pattersono aviacijos bazę prie Daytono (Ohio), šarvuotųjų centrinę prie Fort-Knoxo (Kentucky), aviacijos ir laivyno bandymo stotį Marylande, Annapolio karo akademiją ir garsiąją armijos karo mokyklą West-Pointe.

Baruchas skatina mobilizuotis

New Yorkas (UP). 79 m. amžiaus politikas Bernardas Baruchas, buvęs šešių JAV prezidentų patarėjas ir JAV pasiūlyto, bet rusų atmeto atominės energijos kontrolės plano autorius, paskelbė pareiškimą, kuriame JAV vyriausybė skatinama išlaikyti atominio ginklavimosi pirmumą ir, atsivėlęjant į rusų pažangą, „padidinti paruošties būklę“. Jo pareiškime nurodomi 4 punktai:

Sekantis LIETUVIO nr. išeis X. 14.

Raudonoji vokiečių vyriausybė sudaryta

Berlynas. (StN). Taip vadinamosios „Liaudies tarybos“ prezidentas ir rytinės zonos partijų bei komunistinių masinių organizacijų blokas po vieno posėdyje Berlyne oficialiai paskelbė, kad yra nutarta sudaryti Vokietijos rytinės zonos vyriausybę. Ji bus sudaryta be jokiu rinkimų.

SED partijos vadovybė trečiadienį bendru memorandumu pareikalavo visas partijas ir organizacijas sukurti taip vadinamą „tautinio fronto platformą“ paruošiamiesiems „visos“ Vokietijos vyriausybės darbams atlikti.

„Liaudies tarybos“ sluogsynų pareiškimu, masinės organizacijos, partijos, imonės ir žymesnieji rytinės zonos asmenys savo rezoliucijose bei pareiškimuose „spontaniškai“ reikalauja „visos“ Vokietijos vyriausybės galimai greitai sudaryti.

Taip pat 14 ministrų

Nors ministrų sąrašas pirmą turį būti Maskvoje patvirtintas, tačiau jau dabar aiškėja būsimosios „vyriausybės“ sąstatas. Min. pirm. postas teksis SED vadui Grotewohlui. Jo pavaduotojais busi: Nuschke (CDU) ir Ulbrichtas (SED). Vid. reik. min. — Bechleris (SED), užs. reik. min. Dertingeris (CDU), maitinimo — Rau (SED), finansų — Strasseris (LDP), teisingumo — Fechneris (SED), propagandos — Eisleris (SED), žemės ūkiu — Goldenbaumas (demokr. ūkin. part.), darbo — Lobedanžas (CDU), švietimo — Sievertas (SED) susisiekimu — Orloppas (SED), ministras ypatingiems reikalams — Mülleris (NDP).

Vakarų valstybių ir vokiečių sluogsynai Berlyne pastebė, kad faktinis rytinės zonos galva bus ne min. pirm. Grotewohl, bet Fischeris (SED) — slaptosios policijos šefas.

Vakarų valstybių atstovai Berlyne atkreipia dėmesį į užs. reik. ministerijos organizavimą. Spėjiojama, kad Rytų Vokietijos vyriausybę Kremlinys bus prilygtu kitų satelininių valstybių vyriausybėms.

Kastneris — pas Stalina

Rytinės zonos prezidentu numatomas prof. Kastneris (LDP). Jis neseniai grįžo iš ilgesnės kelionės po Sovietų Sąjungą. Kaip patiriama, lankantis Kryme, jį buvo priėmęs Stalinas. Pasikalbėjimo metu buvusi aptarta Vokietijos ateitis, ypač jos santykiai su Sovietų Sąjunga.

„Liaudies policija“ paruošties būklėje

Sovietinės zonos vidaus reikalų valdyba spalio 3 d. išleistaime įsakyme nurodo, kad visa „Liaudies policija“ turinti padidinti paruošties būklę. Berlyniškis „Sozialdemokrat“ skelbia, kad Thüringijos ir Saksonijos policijos būriai siunčiami į Berlyno apylinkes. Be to, Berlynan atvykę civiliškaip perrengti Brandenburgo policijos būriai.

Laikoma separatinės taikos sutarties

Kaip „Neue Zürcher Zeitung“ pastebi, galutiniai sudariusi rytinės zonos vyriausybė, reikią laukti septynės taikos sutarties tarp šios vyriausybės ir Sovietų Sąjungos bei jos satelininių valstybių. Ši naujoji sovietų politikos fazė Vakarų valstybes pastatysianti į gana keblią padėtį. Be abejo, sako laikraštis, kad Maskva rytinės zonos vyria-

sybei oficialiai suteiksianti didesnę suverenumo teises, negu JAV, Britanija ir Prancūzija suteikė Bonnos vyriausybei, tuo būdu stengdamasi padidinti propagandinius kreditus.

Tačiau, kaip JAV politiniuose sluogsynuose pabrėžiama, tai nenuslepia fakto, kad šį vyriausybę bus per kominformą dirguojama pačios Maskvos. JAV užs. reik. min. informatorius pareiškė, kad JAV tol nepripažins naujosios vyriausybės, kol nebus praversti laisvi rinkimai.

Berlyno klausimas

„Liaudies taryba“ oficialiai paskelbė, kad naujoji rytinės zonos vyriausybė iškursianti Berlyne. Rytinis Berlyno sektorius ir rytinės zonos administracijos sistema tuo tarpu nebūsiąs įjungtas, jeigu Bonnos vyriausybė vakarinio Berlyno nepaskelbstanti dvylikąją Vak. Vokietijos federacijos valstybę.

Amerikiečių įstaigos Berlyne pareiškia, kad susidariusi naujai padėčiai, t. y. būsimajai rytinės zonos vyriausybė reikiąsientis pretenzijų pasiskelbti visos Vokietijos vyriausybę reikiąs taktiniais sumetimais Vak. Vokietijos vyriausybė iš Bonnos persikelti į Berlyną. Tačiau galutinis sprendimas yra pačių vokiečių reikalas.

Protestų serija

Washingtonas. (BBC). Protestus dėl Vak. Vokietijos vyriausybės sudarymo Vakarų valstybėms, pasekdamos Sovietų Sąjungos pavyzdžiu, jau iškėlė visos sovietų satelinės valstybės. Naujausioji yra Čekoslovakijos. Joje Vakarų valstybės kaltinamos agresija prieš Čekoslovakiją ir Lenkiją.

JAV užs. reik. min. pav. Webbo pareiškimo, protesto notos dar tebėra tiriamos.

Tulpanovas išvyko

Berlynas (dpa). Ligšiolinis sovietų karinės valdžios informacijos skyriaus viršininkas gen. mjr. Tulpanovas iš savo pareigų atsiskaitęs ir jau praėitą savaitę, kaip dabar sovietų žinių biuras paskelbė, išvyko į Maskvą perimti naujas pareigas.

Siuo pranešimu sovietai dėmantavo vieną berlyniškio „Der Abend“ žinia, kur buvo sakoma, kad Tulpanovas gaves naujų instrukcijų būsimajai sovietų politikai rytinėje zonoje Ar Tulpanovo vietoje bus paskirtas ipeidinis žinių nėra.

Metų pradžioje buvo paskelbta, kad Tulpanovas patekęs nemalonėn dėl blokados nesėkmingumo. Tačiau tuoj po to jis buvo pakeltas į gen. mjr. laipsnį.

Sūvai Prahoje

Praha. (UP). Kaip dabar patiriama, sekmdienį naktį Prahojį įvyko paslaptiną apšaudymą, kurių metu trys asmenys žuvo ir keliolika sužeista. Žinios, ateinančios iš patikimų šaltinių, oficialiai nepatvirtinamos, nors apie tuos šaudymus plinta įvairiausi gandai.

Liudininkai pasakoja, kad dviem atvejais buvę šaudoma kulkosvaizdžiais ir pravažiuojančio juodo limuzino. Pirmasis įvykis buvęs Žižkovo priemiesty, vadinamame „raudonoju priemiestiu“. Ir tris vyrus, ėjusius pro kapus, iš važiuojančios mašinos paleisti šūviai. Du iš ėjusiuju žuvo vietoje, trečiasis sunkiai sužeistas. Kiek vėliau toks pats automobilis pasirodęs ties Pankratzo kalėjimu ir apšaudęs autobus laukiančių žmonių grupę. Liudininkai pasakoja, kad automobilis būvęs uniformuoti asmenys.

Vienas stovėjusių žmonių žuvo, ketetas sužeista. Pasakojama, kad kita nakti panašių apšaudymų atsitiktų ir kitose Prahos vietose.

*

VALYMAS LENKIJOS UŽS. REIK. MINISTERIJOJE

Stockholmas. (dpa). Lenkijos užs. reik. ministerijoje, kaip švedų laikraštis „Svensko Dagbladet“ praneša, vykdoma politinio valymo akcija. Iki šiol esą atleista apie 150 valdininkų, jų tarpe viskas protokolais skyritis Ūkinio ir spaudos skyrių viršininkai savū noru atsistatydino dar prieš valymą.

Sovietų propaganda Afrikoje

Londonas (UP). Šiomis dienomis Londoną pasiekę atsakingų sluogsynų pranešimai kalba apie tai, kad Sovietų Sąjunga stengiasi Afrikoje suorganizuoti juodųjų proletariata.

Komunistinės propagandos centras Afrikoje yra sovietų pasiuntinybė Abesinijos sostinėje Adis-Abeboje. Propaganda esanti nukreipta į negrų gentis Vakarų valstybių kolonijose.

Britų kolonijų valdininkai primityviųjų genčių kaimuose yra radę daug Stalino ir Lenin portretų. Be to, jiems pavysko gauti proklamacijos, kuriose paveikslėliais žmečiama anglai ir amerikiečiai. Didnesiuose miestuose tokios pat proklamacijos randamos jau su tekstu „Sovietų Vokietijos radijo

stotys gerai girdimos tolimose Afrikos srityse. Transliuojamos programos čiabūvių kalbomis.

Komunistiniuose atsišaukimuose teigiama, kad komunistų partija prancūzų kolonijose Afrikoje turinti per milijoną čiabūvių narių. Kolonijų policijai draudžiant susirinkimus, komunistai renkasi džunglėse; susirinkimuose dalyvauja iki 30.000 juodukų.

Tais pačiais pranešimais, esama įrodymų, kad Kenos, Ugandos ir Tanganikos negrų genčių tarpe tikrai jau suorganizuotos komunistinės celės. Ten agitatoriaus daugiausia yra indai. Komunistų agentai yra papirkę daugumą geležinkeliečių, kad šie išvežiotų propagandą žemčiugams.

Australija gali nutraukti DP imigraciją

Bad Kissingenas. Spalio 5 d. čia įvyko eilinė DP spaudos konferencija, kuria, kaip paprastai, sušaukė IRO spaudos ir informacijos skyriaus v-kaš Mr. Reyneris. Jis šią konferenciją ir vedė, atskleidėdams ir čia pat iškilusius klausimus. Svarbiausias dalykas šį kartą buvo

emigracijos reikalai

DP emigracija šiuo metu eina visu smarkumu. Praeitasis rugsėjo mėnuo tuo atžvilgiu yra net rekordinis. Apytikriai skaičiavimu per tą mėnesį iš amerikiečių zonos į įvairius kraštus išemigrovo net 32.000 DP. Stovyklose pasitūkusiuoju skaičius pasiekė savo žemiausią lygį 149.000. Tuo būdu, teorinėms reikiama, jeigu emigracijos tempas nesumazėtų ir jeigu nebūtų kurių kliūčių, po 5 mėn. galėtų amerikiečių zonoje nebūlikti nė vieno DP. Žinoma, tai yra tik teorinė prielaida jeigu būtų išnaudotos visos galimybės. Tikrovė, kaip pastebėjo Mr. Reyneris, yra kiek kitokia. Viena iš labiausiai apgalvintų aplinkybių yra, palyginti, per mažas DP domėjimasis Australija.

Kodėl Australija?

Tai kraštas, kuris pirmasis savo iniciatyva užsibrėžė įleisti 100.000 DP kontingentą ir jau pusę užsibrėžimo įvykdė. Ypačiai neužmirština toji aplinkybė, kad Australija DP išleisti su noru, ji jų laukia, ir jų atvykimas sutampa su jos vyriausybės užsimojimu per 25 metus Australijos gyventojų skaičių padvigubinti. Antra vertus, ten nuvykusiems suteikiamos, palyginti, neblogos sąlygos, kurios turėtų itin vilioti iniciatyvos žmones, prisimanant didžiules ateities galimybes. Jeigu Australijos rodymas palankumas DP nepilnai išnaudojamas, Mr. Reynerio nuomone, ateityje gali kilti nenumatytų sunkumų, būtent: Australijos misijos ir vyriausybės, išitkinusios DP noru vykti Australiją, gali visiškai atsisaityti DP išleidimo programos ir savo užsimojimus gyventojų skaičių pakelti gali imti vykdyti kitų kategorijų žmonių išleidimu. O tokių yra pirmoje eilėje amerikiečiai karo veteranai, kurių pokariniams laikais jau nemaža atvyko ir daugelis dar nori pasekti jų pavyzdžiu, bet svarbiausia — vokietčiai. Pastarieji, kaip žinome, gali pateikti daug įvairiausių kvalifikuotų specialistų; jie visomis priemonėmis stengiasi išsikvoti, bei kitų kraštų, teisę emigruoti Australijon.

Viena, kas mažina DP domėjimąsi Australija, IRO manymu, esą pasiskėdę gandai apie blogas klimatinės sąlygas tenai (būktai, esą nepaprastai daug gyvatų, blogas geriamasis vanduo, nuo kurio gendą dantys ir tt.), o taip pat šeimų išskyrimas. Klimatinės sąlygos esančios neblogesnės, kaip ir kai kuriose JAV vietose. G šeimų išskyrimas esąs laikinio pobūdžio. Pabuvus trejetą savaitių, vyrams esąs suteikiamas darbas. Per tą laiką išitkinama, jog naujasis ateivis nesągera užkrečiama liga, ir nustatoma, kurios rūšies darbas iš esamos pasiūlos labiausiai atitinka juo kvalifikacijas. Išvykus darban, tuojau pat stengiamasi jo darbovietės aplinkumose apgyvendinti ir jo šeimą. Seimos apgyvendinimas jau pagaidujamoje vietoje kartais užtrunkas kiek ilgiau, jeigu vyro darbovietės

IS IRO SPAUDOS KONFERENCIJOS

aplinkybe vyraujanti būtų stoka. Bet su būty gavimo sunkumais susiduria ne vieni Australijos naujakuriai. Nemaža tos rūšies sunkumų esą ir JAV.

Po panašių Mr. Reynerio samprotavimų užsimėgzė gyvos diskusijos Australijon emigracijos tema. Dalyviai smulkiai apibūdino tuos motyvus, kuriais vadovaudamiesi DP šiuo metu neįspildo Australijos dedamų vilčių. Tų motyvų esama ne vienas. Jų svarbiausi paminėta šie:

1) Labai ilga dokumentacijos procedūra. Atsitiinka, kad žmonės, praėję Australijos konsulą, mėnesius laukia iki bus pakviesti transportui ir vis nesulaukia. Kiti to bijodami iš karto nusisuka nuo Australijos.

2) Sunki kelionė ir pereinaimoje Bagno-lio stovykloje bei laive nepapanakamas aprūpinimas, o kartais net nehumaniskas palydovų elgesys su emigruojančiais DP.

3) Po viso to, ką ligi šiolei DP yra išgyvenę, didžiausias baubas yra šeimų išskyrimas. Amerikon emigruojant net neleidžiama šeimų skirtymuisi, Australijon priešingai — jaunesniuosis šeimų narius išleidžiant, senesnieji (net tėvai) paliekami laukti Vokietijoje. Ta aplinkybė ypač gąsdinčiai veikia.

4) Gąsdina ir Australijos tolymas. Oficialiosios įstaigos galvojančios, kad įkurdinimu DP problema jau ilgam laikui išsprendžiama. Tuo tarpu kiekvienas DP, kada ir tyliasiai, negalįs išsivadėti vilties kada nors grįžti laisvoni savo tėvynėn. Iš Australijos, kuri norint pastovių imigrantų suko gyventojų skaičių padidinti, tikimasi kliūčių grįžimo atvejui.

5) Pagaliau nepakankama informacija. Beveik kiekvienas DP laikraštis turi tenai savo korespondentą, bet šie priversti pirmoje eilėje atidirti finiš darbą. Atitraukiami nuo savo tiesioginės profesijos. Todėl jų pranešimai negali sudaryti objektyvaus ir pilno vaizdo apie gyvenimą Australijoje.

Dalį šių motyvų čia pat atsakė Mr. Reyneris. Pvz., aprūpinimas kelionės metu būves tikrai nepakankamas. Bet prieš porą savaitžių, po IRO gen. direktoriaus vizito Bagno-lio pereinaimoje stovykloje (Italijoje) būklė pagerinta. Laisvose pvz. įrengtos

specialios virtuvės vaikams. Iki lapkričio 1 d. suplanuota įvesti spec. pagerinimų kūdikiams iki 1 metų amž. Tais sumetimais jų gabenimas iki lapkričio 1 d. šiemet nutraukiamas, po to vėl galėsiančios vykti tokio amžiaus vaikus turinčios šeimos. Geresnei ir pilnesnei informacijai pasizadėjo stengtis sudaryti tenyktėjams iv. tautybių korespondentams sąlygas kai kurį laiką išsijungti iš darbo prievolės ir aplankyti savo tautiečius, iv. vietose dirbančius. Išvykimo sąlygos esančios paprastos. Kas turi pinigų, gali laisvai emigruoti iš Australijos, jeigu tik yra laivų. Prieš karą jų niekada nestigo, po 2—3 metų, nugalėjus dabartinius transporto laivų sunkumus, būklė vėl pagerėsianti. Vyriausybė iš savo pusės specialiu kliūčių norintiems išvykti nestato.

Kitais reikalais (dėl dokumentacijos sutrumpinimo, eventualaus nehumanisko palydovų elgesio ir p.) Mr. Reyneris pasizadėjo padaryti atitinkamus žygius ir, priekais-tam pasivirtinū, atliamuoti, nuo ko priklausoma pašalinimas.

Atžalynas' prigyja Chicagoje

Daugelis Vokietijoje esančių lietuvių stovyklų turėjo progos grožėtis Hanau „Atžalyno“ vaidinimais. Šis kolektyvas sunkiomis sąlygomis išaugo apgruiotose Hanau kareivinėse. Jaunieji scenos meno mėgėjai ketveris metus tobulinosi, pasiekdami gražių laimėjimų vaidybos mene ir kildami ir stipriųjų aktorų eiles. Emigracija „Atžalyna“ išrovė ir atboskė į nedėkingas Lu-zianos apylinkes. Tačiau jiems neišgali tenai teteko skursti. Gerų bičiulių ir organizacijų dėka jie laimingai pasiekė Chicago ir čia greitai prigyjo.

„Atžalyno“ kolektyvas drausmingas ir darbštus, todėl jis ir čia nepabiro siūbuojančioje žmonių jūroje, bet ieškojo užuovėjos ir jau sulėjo pirmasias šaknis. Jų pirmieji pasirodymai lietuviškuose piknikuose duoda pagrindo spresti, kad „Atžalynas“ rimtai ryžiasi ateičiai. Ir štai Geležinkelų parodoje, kada buvo surengta Naujųjų Amerikiečių Diena, atžalyniečiai pasirodė su išraiškos vaizdais, kuriuose vykusiai pavaizduotas taikos gyvenimas Lietuvoje, abi okupacijos, siaubingas bėgimas ir DP gyvenimas. Šis menas be žodžių buvo su-prantamas ir amerikiečiams ir paliko gražų įspūdį. Vaizdus parengė režisierius-aktorius Jurgis Blekaitis. Apie atžalyniečius gražių žodžių atsiliėpė Chicago angliškąji spauda.

Naujųjų Amerikiečių Dienoje pasirodė įvairių tautybių būvė DP, tačiau lietuvių „Atžalynas“ ir „Ateities“ tautinių šokių grupė puikiai reprezentavo Lietuvą.

Bestipredamas „Atžalynas“ žada Amerikos lietuviams jau lapkričio mėn. pabaigoje parodyti lengvo žanro Adomėno komediją „Svetimos Plunksnos“. Tai bus pirmasis bandymas. Reikia manyti, kad Amerikos lietuviams atžalyniečių darbas įvertins ir parems. Linkėtina, kad „Atžalynas“ išaugtų į vieną pažangiausių lietuvių teatrų Chicagoje. To mielai laukia čia gyveną lietuvi-ai. Beje, čia yra susiorganizavę ir profesionalai teatralai. Ir jie pažadėjo ugdyti scenos meną Chicagoje. Tikrai būtų maloni proga pasveikinti mūsų teatralus bendrame darbe bare.

Sporto žinios

Z. PUZINAUSKAS VĖL PAGERINO REKORDA

Münchenas. Prieš kurį laiką Z. Puzinauskas pastatė naują Lietuvos rekordą disko metime, pasiekdamas 44,70 m (žiūr. LIETUVIO 16 Nr.). Spalio 2 d. München, prieš prasidedant futbol rungtynėms tarp Pietų ir Šiaurės Vokietijos rinkinių, įvyko kvietini-ųjų geriausių Vokietijos lengvatletų varžybos. Z. Puzinauskas, dalyvaudamas šiose varžybose, dar pagerino neseniai savo paties pasiekimą naują Lietuvos rekordą disko metime: diskas šį kartą nuskrido m 46,10 m. Tai jau europinio masto pasekmė. Sveikiname Z. Puzinauską ir linkime rekordą dar ne vieną kartą pagerinti!

Lietuviai — JAV Zonos DP Jaunimo Lengvosios

Atletikos Pirmenybių nugalėtojai. Rugsėjo 24 d., München zoninė YMCA/YWCA/os vadovybė surengė DP jaunimo lengvosios atletikos pirmenybes. Vyriausiasis varžybų organizatorius buvo YMCA/YWCA US Zone Consultant Z. Puzinauskas. Pirmenybėse dalyvavo 10 tautybių, iš viso apie 150 lengvatletų. Kiekviena tautybė galėjo išstatyti po 2 dalyvius kiekvienai konkurencijai. Visų tautybių komandos, nešinos savo tautines vėliavas, kabinamos tvarka išsirikavo prieš tribuną. Atidarymo žodį tarė IRO Area 7 direktorius Mr. E. Cox, YMCA/YWCA US Zonos direktorius Mr. A. Seleno ir YMCA/YWCA US Zone Consultant p. Z. Puzinauskas. Vienas latvių berniukas visų dalyvių vardu davė olimpinę prisaiką. Po to visos komandos parodo žingsniu pražygio pro tribuną, lydimos gausios publikos aplo-dismentų. Pačios varžybos praėjo labai sklandžiai, korektiškai ir tikrai sportiškose dvasioje. Buvo graži staigmena, kai maža lietuvių grupelė, susidedanti iš 5 mergaitių ir 5 berniukų, komandiniai išplėšė 1 vietą, surinkdami 102 taškus. Favorizotoji latvių komanda, 3 kartus gausesnė už mūsų, su 93 taškais gavo pasitenkinti 2 vietą. Trečioje vietoje liko ukrainiečiai, su 37 taškais. Paskirai, mū-

Lietuvis

Nr. 23

1949. X. 8.

Kaip išlaikyti savo laikraštį?

Apie mirtį kalbėti vengiama (neišsigąskite — tai ne paskutinis numeris!). Tačiau pavyzdžiai iš žmonių gyvenimo moko, kad retkarčiais apie mirtį pagalvoti verta — dažnas sirguliuojąs pergyvena ir sveikiausius vyrus. Panašiai ir su laikraščiu.

Nenutrūkstanti emigracijos srovė kas dien išsineša ir po kelioliką skaitytojų. Laimė, kad LIETUVI pamėgę tautiečiai, užsiprenumeruoja ir išvažiudami. Anksčiau, galima sakyti, beveik visi laikraščiai rėmėsi amerikiečių zonos gyventojais. Šiandien vargu ar čia suskaičiuosime dar 2.000 lietuviškų šeimų, o ir jų ne kiekviena užsisako laikraštį. Žodžiu, vis daugiau laikraščio išlaikymas gula ant iš-emigravusių tautiečių pečių. Deja, jie LIETUVI gauna tik po 3—4 savaitių, jei ne už mėnesio. Ar jis jiems laikraštis įdomus? Tiesa, gauname daug padrašinančių, pilnų komplimentų laiškų. Tas duoda mums naujos energijos. Juk norime ir toliau likti nepriklausomą lietuvišką laikraštį, kurio leidėjai ir beįdradariai iš niekur negauna direktivų, bet jaučiasi atsakingi tik prieš savo sąžinę! Tačiau, kad galėtumėm toliau egzistuoti, turime tvarkyti laikraštį taip, kad jis būtų — savo skaitytojams įdomus. Čia didžiausia kliūtis yra milžiniški atstumai, skiria mus nuo skaitytojų. Kitaip tariant, kol laikraštis pasiekia savo skaitytoją, didesnė jo informacijų pusė yra pasenusi. Juk ir tolimųjų britų zonos stovyklų skaitytojai laikraštį gauna tik į trečią dieną!

Todėl esame priversti laikraštį pertvarkyti taip, kad jo informacijos taip greit nesentų. Aišku, kad dienraštinio pobūdžio laikraštis greičiau sensta už savaitraščių, kuriuose dienos įvykiai tik trumpai paminimi, bet daugiau vietos skiriama komentarams, duodantiems progos suvokti tolimesnį įvykių raidą. Savaitraštyje yra daugiau vietos ir pramoginio pobūdžio pasiskaitymams, net literatūros kūriniais, kurie nepasensta nė už mėnesio.

Visi šitie sumetimai mus verčia nuo sekančio numerio pereiti į 6—8 pusl. savaitraščių. Tuo būdu tikimės geriau pasitarnauti savo užjūrio skaitytojams, o kartu sumažinti ekspedicijos išlaidas. Žodžiu, sudaryti palankesnes sąlygas vieninteliam lietuvių laikraščiui Europoje. Tik tokiu būdu jis galės išslydėti paskutinį DP transportą ir dar toliau informuoti likusius Europoje.

Darbas Naujoje Zelandijoje

KIEKVIENAS PO ATSKIRA „NAMA“ — SKUBĖTI NEREIKIA — UZDARBIS NEBLOGAS — ŽMONES MALONUS

Rugpjūčio 18 d. 68 vyrai trimis autobusais išvažiavo iš pirmosios Pahiatos stovyklų ir darbą. Kelionė buvo įdomi, nes važiuojant siaurais, vingiuotais keliais per kalnus. Vaziavome nesukbėdami — zelandiečiai. Čia niekas nesiskubina. Į vakarą pasiekėm naują stovyklą — Gracefieldą. Patį stovyklą yra labai gražioje vietoje. Iš vienos pusės kalnų virtinės, kitoje — upė, o už jos miestas, tiksliau tarus, Wellingtono priemiestis Lower—Huttas, turįs apie 40.000 gyventojų.

Stovyklą yra visai naujai įrengta. Kai kurie pastatai dar nebaigti. Stovykloje apie 250 atskirų trobesių, angliškai „hut“ vadinamų. Yra valygkos patalpos, prausyklos, išvietės, skalbykla, džiovykla, skaityklą, žaidimų bei pramogų pastatai. Atvažiavę kiekvienas tuojau gavome po atskirą namą. Mano namo Nr. 22. Tuoj jį susiradau. Norėjau žengti, bet užkliuvau. Pasirodo, kad durys tokios siauros, kad įeiti galiu tik skersas. Namukas iš vidaus ir iš lauko da-žytas. Turi 4 m ilgio, 2,5 m pločio ir 2,5

aukščio. Kambary radau; lovą su minkštu matracu, keturias naujas antklodes, dvi paklodes, du minkštus pagalvius, staliuką, kėdę, rūbų spintą, spintelę baltiniams, lentynelę knygomis ir smulkmėnomis, kuri, tarp kitko, kabo, net ant grindų nėra jai vietos. Na, be to, ir mažą krosnelę anglimis ar malkomis kūrenamą. Visi baldai priveritvinti, kad, audrai kilus ir „palocių“ apvertus, nesudidažytų. Maistas geras. Už maistą, namą, apskalbinimą turėsime į savaitę mokėti po 2 svarus.

Tą patį vakarą prisistatė stovyklos komendantas, kažin koks geležinkelietis, vyr. mūsų maitintojas — storas ponas su žmona ir darbo ministerijos atstovas. Visi, žinoma, linkėjo geros kloties. Ponas iš darbo ministerijos mums priminė, kad esame pasira-žę 2 metų darbo sutartį ir per tą laiką savo darbovietės negalėsime palikti. Buvome suskirstyti į keturias grupes. Toji grupė, į kurią aš buvau paskirtas, turi dirbti geležinkelį dirbtuvėse, antroji re-montuos kažkokią geležinkelio liniją, trečioji ties elektros laidus, o ketvirtoji baigs įrengti stovyklą.

Mano grupėje yra 4 lietuviai. Į darbovietę mums vos 5 minutės eiti. Kitos grupės turi važiuoti autobusais. Buvau paskirtas dirbti ir geležies liejyklą. Iš viso turiu dirbti 56 valandas savaitėje, 4 dienas po 10 val. ir penktadienį bei šeštadienį po 8 val. Darbas man neįprastas. Ačiū Dievui, kad Zelandijoje darbo sparta lėtoka, todėl perdaug nenuvargstu, nors, grįžęs iš darbo, išsėtis tenoriu. Atlyginimas mokamas kas dvi savaites. Maždaug 18 svarų. Beje, užmūšau pridūri, kad turime 30 minučių pietų pertraukos ir du kartus trumpesnes pertraukas arbatai atsigerti „tea time“, o zelandiečiai mielai arbata geria. M.

(Sekančiame numeryje: kaip gyvena zelandiečiai)

Ieškojimai

Demesio Šėtiškiam, Panoteriškiam bei Siesikėniam!

Viena lietuvių, kilusi iš Pasodų km. Panoterių valsč., gyvenanti St. Louis USA, prašo rekomenduoti porą šeimų ar viengūnių kilusių iš Panoterių, Šėtos ar Siesikų valsč., kuriems dar reikalinga sudaryti dokumentus atvykimui į USA. Suinteresuoti atsiliepkite: Alex Kojalaitis, 141½ King St., London, Ont. Canada.

Amerikietė lietuvių ieško 7—9 m. amžiaus mergaitės (geriausia našlaitės) tikslu adoptuoti (žada leisti ir mokslą). Pasilūmymus su nuotrauka ir trumpu tėvų likimo aprašymu siųsti: Mrs. Mary Wedekes 4014—11en Ave, Kenosha, Wisc. U. S. A.

DAR ŠIANDIEN UZSISAKYK

„Lietuvi“

Prenumerata mėnesiui: Vokietijoje — 3,— DM užsakant į užsienį — 4,— DM

Atviras žodis

„Išmokite fotografuoti“

Buv. Dillingeno stovyklos gyventojas K. Gedutis, prieš kurį laiką išvykęs Venecuclon, pasakoja apie savo išsikūrimą: Sunkūs buvo pirmieji metai Venecuclonoje: vargo klampynėje kovojome — žūti ar būti. Net dabar, po metų, kai pasiziūrime atgal — tai net šiurpas nukrato. Su vargo kalmis susitikome vos tik pasiekę Venecuclą. Ne be reikalo tada daugelis moterų, vos tik išlipusios iš lėktuvo ir pamaciūsios lauzelius, kuriuose čia gyvenama, apsipylė gailiom asarom. Mes neturėjome pastogės, adreso, buvome lyg Lietuvos čigonėliai. Keliavam, klajojom skersai, išilgai Venecuclą. Daug kartėlio, nusivylimo... Bet pagaliau per metus pripratome prie šito gyvenimo būdo, prie vietinių „tempo“ ir dar nematymo, negirdėto kito žmogaus išnaudojimo.

Prieš keletą mėnesių pagaliau apsisostom Cumanoje, kur gavau darbo džiovininkų sanatorijos elektros stoty. Turiu nakties metu prižiūrėti motorą. Iš pradžių gavau po 300 boliviarų ir nemokamą maistą, kambarį, darbo drabužius. Paskui atlyginimą pakėlė iki 500 bol. Žmona su vaikais gyvena mieste.

Susitaupę šiek tiek pinigų, nusipirkom foto aparatą ir pradėjau fotografuoti. Iš pradžių buvo sunku, nes neturėjau praktikos. Fotografavau „draugus“, bet jie nuotraukas ėmė ir pinigų nemokėjo. Vėliau pramokau. Dabar eina neblogai, atlieka po keliolika boliviarų dienai, o tai yra didelis prielaidas prie algos. Nakties metu, budėdamas prie motoro, išdirbu nuotraukas, ryta žmona jas su-tvarko, o paskui vaikai išnešioja. Ryta kiek numiges, vėl einu fotografuoti.

Dabar jau tikiuos netrukus išgity visus reikalingus aparatus ir pradėti plačiau šioje srityje dirbti. Tik visa bėda, čia neįmanoma gauti žmoniškesnį namą ar nors kambarių su elektra. Be to, bijome važiuoti į kitą miestą, kol dar neturime visų aparatų, kad vėl netektų taip skursti, kaip anksčiau.

Mano nuosirdus patarimas būtų visiems pranokti fotografuoti, nes bėdoje tai praverčia, o gerai gyvenant — maloni pramoga.